УДК 378:373.3.011.3-051]:001.895 **DOI 10.58407/visnik.263724**

Паламар Світлана

https://orcid.org/0000-0001-6123-241X
ResearcherID AFX-6807-2022
Scopus ID 57201058070,

Кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
заступник декана з наукової роботи та міжнародної діяльності
факультету педагогічної освіти,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) E-mail: s.palamar@kubg.edu.ua

Руденко Ніна

https://orcid.org/0000-0002-6274-9311
ResearcherID AEX-4595-2022
Scopus ID: 57382668600

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти факультету педагогічної освіти,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) E-mail: n.rudenko@kubg.edu.ua

Шкуренко Олександра

https://orcid.org/0000-0003-2774-6294
ResearcherID JOK-2153-2023
Scopus-Author ID 57779318400

Кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри початкової освіти
факультету педагогічної освіти,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) E-mail: o.shkurenko@kubg.edu.ua

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХОДИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

У статті розглянуто актуальні питання підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах глобалізованого освітнього простору крізь призму компетентнісного та інноваційного підходів. Проаналізовано вплив цифровізації освіти, глобалізаційних процесів та сучасних соціокультурних викликів на трансформацію професійної діяльності педагога. Обґрунтовано необхідність інтеграції цифрових інструментів у систему професійної підготовки майбутніх учителів як чинника підвищення її ефективності та відповідності сучасним освітнім тенденціям.

***Мета роботи** полягає у теоретичному обґрунтуванні інтеграції цифрових інструментів у систему підготовки майбутніх учителів початкової школи до реалізації компетентнісного та інноваційного підходів в умовах глобалізованого освітнього простору, а також у визначенні ефективних шляхів формування їхньої професійної готовності до діяльності в сучасних соціокультурних і технологічних реаліях.*

***Методологія** дослідження базується на комплексному використанні загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації наукових джерел із проблеми дослідження; порівняльного аналізу міжнародних освітніх практик; а також структурно-функціонального підходу до вивчення процесу професійної підготовки майбутніх учителів. Методологічною основою виступають компетентнісний, системний, діяльнісний та інноваційний підходи, що забезпечують цілісне осмислення досліджуваного феномену.*

© Паламар С., Руденко Н., Шкуренко О., 2026

Наукова новизна *полягає в уточненні сутності та змісту інтеграції цифрових інструментів у процес професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в контексті реалізації компетентнісного підходу; обґрунтуванні ролі інноваційних педагогічних технологій як засобу формування професійної готовності; а також у визначенні актуальних напрямів удосконалення підготовки педагогів з урахуванням викликів глобалізації та цифрової трансформації освіти.*

Висновки. *Доведено, що ефективна підготовка майбутніх учителів початкової школи в умовах глобалізованого освітнього простору передбачає системну інтеграцію цифрових інструментів, орієнтацію на формування ключових компетентностей та впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу. Встановлено, що поєднання традиційних і цифрових форм навчання сприяє розвитку професійної мобільності, критичного мислення та готовності до безперервного професійного розвитку. Обґрунтовано, що модернізація педагогічної освіти має відбуватися з урахуванням міжнародних стандартів якості та потреб сучасного суспільства, що забезпечить підготовку конкурентоспроможного фахівця, здатного ефективно діяти в умовах динамічних змін.*

Ключові слова: *вчителі початкової школи, інноваційний підхід, компетентнісний підхід, цифрові інструменти, професійна підготовка.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. Сучасний глобалізований освітній простір формує нові, підвищені вимоги до професійної підготовки вчителів початкової школи, що зумовлено процесами системної модернізації та якісного оновлення освітніх систем. У світі, де знання постають ключовим стратегічним ресурсом, відбувається трансформація професійної ролі вчителя – від транслятора інформації до фасилітатора, ментора та конструктора освітнього середовища. Зазначені зміни вимагають від педагогів не лише оперативного реагування на глобальні виклики, а й глибокого осмислення їхньої сутності для впровадження інноваційних підходів у професійну діяльність.

Актуальність означеної проблематики посилюється стрімкою динамікою змін в інформаційному суспільстві, що зумовлює потребу у підготовці вчителів, здатних ефективно адаптуватися до технологічної мінливості та творчо застосовувати набуті компетентності у професійній діяльності. Глобалізаційні процеси в освіті актуалізують пошук універсальних критеріїв якості, що знаходить своє відображення у впровадженні міжнародних рамок компетентностей (зокрема OECD, UNESCO) та орієнтації на розвиток ключових навичок XXI століття («4Cs»). Водночас в українському контексті ці процеси ускладнюються впливом викликів повномасштабної війни та необхідністю прискореної інтеграції до європейського освітнього простору.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми; формулювання мети статті. Проблема професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах трансформації освітнього простору є предметом активних наукових досліджень як у вітчизняній, так і в зарубіжній педагогічній науці. Теоретико-методологічні засади компетентнісного підходу розкрито у працях учених, які обґрунтовують його як провідний орієнтир модернізації освіти, спрямований на формування здатності особистості ефективно діяти в різних життєвих і професійних ситуаціях.

Метою статті є теоретичне обґрунтування інтеграції цифрових інструментів у систему підготовки майбутніх учителів початкової школи до реалізації компетентнісного та інноваційного підходів в умовах глобалізованого освітнього простору, а також визначення ефективних шляхів формування їхньої професійної готовності до діяльності в сучасних соціокультурних і технологічних реаліях.

Значний науковий інтерес становлять дослідження, присвячені впровадженню інноваційних підходів у педагогічну освіту, де акцентується увага на необхідності оновлення змісту, форм і методів підготовки майбутніх учителів відповідно до викликів цифрового суспільства. Питання проблематики компетентнісного та інноваційного підходів порушували в своїх працях як вітчизняні (І. Дичківська, Л. Козак, В. Кремень, С. Сисоєва, Л. Хоружа, О. Цюняк та ін.), так і зарубіжні (Дж. Бассет, В. Делія, Ф. Кумбс, С. Міллер, А. Найн, К. Роджерс та ін.). У цьому контексті особливої актуальності набувають наукові розвідки, що висвітлюють питання цифровізації освітнього процесу, інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій та розвитку цифрової компетентності педагогів.

Аналіз сучасних наукових джерел засвідчує, що проблема підготовки майбутніх учителів початкової школи розглядається також крізь призму глобалізаційних процесів, які зумовлюють

орієнтацію на міжнародні стандарти якості освіти, міжкультурну взаємодію та формування ключових компетентностей XXI століття. Водночас питання цілісної інтеграції цифрових інструментів у систему професійної підготовки педагогів із урахуванням компетентнісного та інноваційного підходів потребує подальшого теоретичного осмислення та практичного обґрунтування.

Незважаючи на значну кількість наукових праць із означеної проблематики, залишається недостатньо дослідженим аспект формування професійної готовності майбутніх учителів початкової школи до використання цифрових інструментів як засобу реалізації компетентнісного та інноваційного підходів у сучасних умовах глобалізованого освітнього простору. Це зумовлює необхідність подальших наукових пошуків у зазначеному напрямі.

У вітчизняному науковому дискурсі проблема професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи розглядається крізь призму реалізації концепції Нової української школи та адаптації освітнього процесу до національних стандартів. Особлива увага приділяється розвитку педагогічної майстерності, формуванню інноваційної культури вчителя, а також інтеграції теоретичної підготовки з практичною діяльністю в умовах реального освітнього середовища.

Зокрема, у дослідженнях Ю. Блудової та О. Ільїної обґрунтовано сучасні інноваційні стратегії підготовки педагогів у контексті реформування Нової української школи, що має важливе значення для практичної реалізації компетентнісного та інноваційного підходів [1]. Праці І. Дичківської присвячені аналізу конкретних педагогічних технологій і методів, інтеграція яких у навчальний процес сприяє посиленню його практичної спрямованості [2].

Л. Ілійчук розглядає компетентнісний підхід як методологічну основу професійної підготовки вчителя, що забезпечує цілісну інтеграцію знань, умінь і ціннісних орієнтацій у педагогічній діяльності [3]. У свою чергу, Н. Лазаренко досліджує сутність інноваційної діяльності в закладах освіти та визначає педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів до впровадження сучасних освітніх технологій [4].

Важливим аспектом професійного становлення педагога є розвиток його здатності до формування різних видів компетентностей учнів. Так, С. Мальов акцентує увагу на тому, що готовність учителя до розвитку естетичної компетентності учнів виступає показником його професійної зрілості [5]. В. Мовчан підкреслює значення проєктної діяльності як ефективного інструменту розвитку творчого потенціалу учнів, зазначаючи, що компетентнісний підхід у цьому контексті забезпечує практико-орієнтований характер підготовки майбутніх учителів [6].

Окрему увагу науковці В. Ягоднікова та Н. Кравець приділяють дослідженню інноваційної компетентності як складника професійної готовності педагога, що є важливим для забезпечення інтеграції компетентнісного та інноваційного підходів у сучасній педагогічній освіті [9].

У зарубіжному науковому дискурсі підготовка майбутніх учителів початкової школи розглядається крізь призму розвитку глобальних компетентностей, зокрема міжкультурної комунікації, глобального громадянства та екологічної свідомості. Значна увага приділяється використанню міжнародних стандартів (OECD, UNESCO) як інструменту визначення змісту професійних компетентностей педагога, а також формуванню ефективної системи безперервного професійного розвитку, що охоплює тренінгові програми, академічну мобільність, міжнародні освітні проєкти та концепцію навчання впродовж життя (lifelong learning).

Зокрема, у дослідженнях M. Ferreira, L. Meda та M. Talvio представлено міжнародні підходи до розвитку педагогічної освіти, в яких обґрунтовано інноваційні моделі навчання та формування професійних компетентностей учителів [10].

I.M. van Werven, R.J. Coelen, E.P.W.A. Jansen, W.H.A. Hofman зосереджують увагу на аналізі глобальних компетентностей учителів початкової школи, акцентуючи на ролі міжкультурної комунікації та формуванні глобального громадянства [11].

У працях M. Talvio компетентнісно орієнтована педагогічна освіта розглядається у світовому контексті з особливим наголосом на розвитку soft skills і критичного мислення як ключових складників професійної підготовки вчителя [13]. L. Meda досліджує інноваційні підходи до підготовки педагогів, спрямовані на формування глобального громадянства, підкреслюючи важливість інтеграції цінностей сталого розвитку в освітній процес [12]. Водночас E. Jansen аналізує компетентності вчителів у глобалізованому освітньому середовищі та пропонує моделі їх розвитку відповідно до міжнародних стандартів якості освіти [14].

Таким чином, узагальнення наукових підходів засвідчує наявність певної диференціації дослідницьких акцентів: вітчизняні науковці зосереджуються переважно на питаннях реформування освітньої системи, практичної підготовки майбутніх учителів і впровадження інновацій у національному контексті, тоді як зарубіжні дослідники акцентують увагу на розвитку глобальних компетентностей, орієнтації на міжнародні стандарти та забезпеченні безперервного професійного розвитку педагогів.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного дослідження із зазначенням методів дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження становить сукупність взаємопов'язаних наукових підходів, які забезпечують комплексне осмислення процесу підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах глобалізованого освітнього простору. Зокрема, провідними визначено компетентнісний, системний, діяльнісний та інноваційний підходи, що дозволяють розкрити сутність і специфіку професійної підготовки педагога в контексті сучасних освітніх трансформацій.

Процедура теоретико-методологічного дослідження передбачала кілька взаємопов'язаних етапів. На першому етапі здійснено аналіз наукової літератури з проблеми дослідження з метою уточнення понятійно-категоріального апарату, зокрема таких ключових дефініцій, як «компетентнісний підхід», «інноваційний підхід», «цифрові інструменти», «професійна готовність майбутнього вчителя». На другому етапі проведено систематизацію та узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду підготовки педагогічних кадрів, що дало змогу визначити сучасні тенденції та підходи до організації освітнього процесу. Третій етап був спрямований на теоретичне обґрунтування можливостей інтеграції цифрових інструментів у систему професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи та визначення ефективних шляхів формування їхньої професійної готовності.

У процесі дослідження використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема, методи аналізу та синтезу застосовано для вивчення та узагальнення наукових джерел; метод порівняння – для зіставлення вітчизняних і зарубіжних підходів до професійної підготовки педагогів; метод систематизації та узагальнення – для виокремлення ключових тенденцій і закономірностей досліджуваного явища; структурно-функціональний метод – для визначення компонентів професійної підготовки майбутніх учителів та їх взаємозв'язків.

Застосування зазначених методів у їх взаємодії забезпечило цілісність і наукову обґрунтованість отриманих результатів, а також дало можливість комплексно дослідити процес підготовки майбутніх учителів початкової школи з урахуванням вимог сучасного глобалізованого освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сучасні трансформаційні процеси в освітньому просторі зумовлюють необхідність переосмислення змісту, форм і методів професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. У цьому контексті особливого значення набуває поєднання компетентнісного та інноваційного підходів, що забезпечує формування фахівця нового типу, здатного ефективно діяти в умовах динамічних змін і цифровізації суспільства.

Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх учителів орієнтований на формування інтегрованої системи знань, умінь, навичок і ціннісних орієнтацій, що забезпечують готовність до успішної професійної діяльності. Його реалізація передбачає зміщення акценту з процесу засвоєння інформації на формування здатності застосовувати набуті знання в реальних педагогічних ситуаціях, розв'язувати професійні завдання та здійснювати рефлексію власної діяльності.

Інноваційний підхід, у свою чергу, спрямований на оновлення змісту освіти, впровадження сучасних педагогічних технологій і створення умов для розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя. Він передбачає активне використання інтерактивних методів навчання, проєктної діяльності, технологій змішаного та дистанційного навчання, що сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу.

Важливим компонентом інтеграції зазначених підходів є використання цифрових інструментів у професійній підготовці майбутніх учителів. Цифрові технології відкривають нові можливості для організації навчання, зокрема через застосування освітніх платформ, онлайн-курсів, віртуальних середовищ і цифрових ресурсів. Їх використання сприяє розвитку цифрової компетентності, критичного мислення, здатності до самонавчання та адаптації до нових умов професійної діяльності.

Ефективність підготовки майбутніх учителів початкової школи значною мірою залежить від інтеграції теоретичної та практичної складових навчання. У цьому контексті особливого значення набуває педагогічна практика, яка забезпечує можливість апробації набутих знань і формування професійних умінь у реальному освітньому середовищі. Важливою умовою є також створення освітнього середовища, що стимулює професійне зростання студентів, розвиток їхньої творчості та готовності до інноваційної діяльності.

З огляду на глобалізаційні процеси, підготовка майбутніх учителів має здійснюватися з урахуванням міжнародних стандартів якості освіти та орієнтації на формування ключових компетентностей XXI століття. Це передбачає розвиток міжкультурної комунікації, критичного мислення, креативності, уміння працювати в команді та здатності до безперервного професійного розвитку.

Таким чином, інтеграція компетентнісного та інноваційного підходів у поєднанні з використанням цифрових інструментів забезпечує підготовку конкурентоспроможного вчителя початкової школи, здатного ефективно здійснювати професійну діяльність у сучасному глобалізованому освітньому середовищі.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) визначаються як комплекс методів і технічних засобів, що забезпечують збирання, систематизацію, зберігання, опрацювання, передавання та представлення інформації. Вони сприяють розширенню знань людини та розвитку її можливостей у вирішенні технічних і соціальних завдань [7].

На нашу думку, застосування ІКТ під час підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах глобалізованого освітнього простору є актуальним, адже воно перетворює навчальний процес в ефективний простір, роблячи заняття творчими та продуктивними. Сучасні дослідники підкреслюють, що використання інформаційних технологій посилює ефективність передачі навчального матеріалу завдяки мультимедійним засобам [7].

Динамічний розвиток глобалізованого освітнього середовища та впровадження інноваційних стратегій навчання зумовлюють потребу в чіткому структуруванні технологічного інструментарію майбутнього педагога. Системний підхід до вибору цифрових засобів дозволяє не лише автоматизувати освітній процес, а й цілеспрямовано формувати ключові професійні компетентності – від STEM-навичок до соціально-емоційного інтелекту. З огляду на це, у сучасному науковому просторі є різні класифікації цифрових інструментів, які дозволяють диференціювати програмні рішення за векторами фахової підготовки та їхньою роллю в реалізації компетентнісного підходу. У межах реалізації компетентнісного та інноваційного підходів до підготовки майбутніх учителів початкової школи особливого значення набуває систематизація цифрових інструментів. Представлена авторами в таблиці 1 класифікація дозволяє структурувати технологічні рішення відповідно до векторів фахової підготовки педагога в умовах глобалізованого освітнього простору. Тому цифрові інструменти класифіковано не за предметами, а за їхньою роллю у формуванні конкретних професійних компетентностей та реалізації інноваційних освітніх стратегій.

Таблиця 1

Класифікація цифрових інструментів за напрямами фахової підготовки

Категорія	**Цифрові інструменти для вчителя початкових класів**	**Роль у контексті компетентнісного та інноваційного підходів**
Інструменти формування інноваційної компетентності (STEM та моделювання)	LEGO Education, Arduino, Tinkercad, Zygote Body, GeoGebra, PhET, Code.org, Scratch, mBlock, Google Earth, Micro:bit, 3D Slash	Забезпечують перехід від теоретичного навчання до практико-орієнтованого STEM-підходу. Формують здатність вчителя моделювати складні процеси та розвивати критичне, алгоритмічне, обчислювальне мислення учнів.
ШІ-технології для персоналізації та управління навчанням	MagicSchool.ai, Diffit, Lernico, Brisk, ChatGPT, Gemini, NotebookLM	Реалізують інноваційний підхід через автоматизацію рутинних завдань (планування, створення тестів). Дозволяють вчителю фокусуватися на менторстві та диференціації навчання згідно з потребами кожного учня.
Інструменти компетентнісного оцінювання та моніторингу прогресу	ClassDojo, Kahoot!, Quizizz, Plickers, Mentimeter, Socrative, Edpuzzle, Classtime, Wordwall, Seesaw, LearningApps	Дозволяють відійти від оцінювання «за час» до оцінювання «за результат». Забезпечують миттєвий зворотний зв'язок, формувальне оцінювання та розвиток навичок саморефлексії в учнів.
Технології формування полікультурної компетентності майбутнього педагога	Google Earth, TimeMap, OldMapsOnline, Google Arts and Culture, Duolingo, Eigo.ai, Empatico, One Globe Kids, ThingLink, International Children's Digital Library (ICDL), Oddizzi	Сприяють інтеграції майбутнього вчителя у глобальний простір. Допомагають досліджувати світову історію, розвивати міжкультурну комунікацію та інклюзивність у полікультурному класі.
Колаборативні платформи для організації освітньої екосистеми	Google Classroom, Microsoft Teams, Miro, Padlet, Canva, Genially, Book Creator	Створюють інноваційне середовище для партнерської взаємодії. Формують здатність вчителя організовувати спільну проєктну діяльність та створювати авторський інтерактивний контент.

Під час підготовки майбутніх учителів початкової школи на факультеті педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, в умовах глобалізованого освітнього простору на різних дисциплінах застосовуються цифрові інструменти залежно від тем та цілей навчання. Такий підхід дозволяє інтегрувати технології безпосередньо у професійну діяльність, трансформуючи методику викладання кожної окремої галузі.

У межах дисциплін «Інформатична та технологічна освіта» та «STEM-освіта» – акцент спрямований на новаційну та інноваційну компетентності. Використання таких інструментів, як LEGO Education, Scratch, Arduino та PhET, дозволяє студентам опанувати методику моделювання складних фізичних чи біологічних процесів (наприклад, за допомогою Zygote Body). Це забезпечує перехід від теоретичного навчання до практико-орієнтованого підходу, формуючи в майбутніх педагогів обчислювальне та алгоритмічне мислення, необхідне для підготовки учнів до викликів цифрового майбутнього.

У межах дисциплін природничого циклу та методики навчання математики акцент робиться на інноваційній компетентності. Використання таких інструментів, як Mathcad; Mathemstica; Maple; MATLAB; HohliBuilder; FreeMind, Miro, Padlet, Canva та інші дозволяє інтегрувати в навчальну діяльність та зробити вивчення дисциплін легким та цікавим.

Для формування полікультурної компетентності та глобальної орієнтації майбутніх учителів на відповідних курсах використовуються ресурси Google Arts and Culture, Google Earth, TimeMap та International Children's Digital Library (ICDL). Ці інструменти допомагають досліджувати світову культуру та історію, розвиваючи в студентів культурну чуттєвість та здатність працювати в інклюзивному, полікультурному класі. Вивчення іноземних мов та розвиток комунікаційних навичок підтримується через Duolingo, Eigo.ai, що сприяє інтеграції вчителя у глобальний професійний простір.

Під час вивчення дисципліни «Технології в педагогічній діяльності» ключова увага приділяється ШІ-технологіям для персоналізації навчання. Використання MagicSchool.ai, ChatGPT та Gemini навчає студентів автоматизувати рутинні завдання, як-от планування уроків чи створення тестів, що дозволяє майбутньому вчителю зосередитися на менторстві. Паралельно з цим, освоєння платформ ClassDojo, Kahoot!, Seesaw та Plickers готує педагогів до реалізації компетентнісного оцінювання, де пріоритетом є не просто фіксація оцінки, а моніторинг індивідуального прогресу, миттєвий зворотний зв'язок та розвиток саморефлексії в учнів.

Наскрізним етапом підготовки студентів за всіма дисциплінами є робота в колаборативних платформах. Використання Miro, Canva, Padlet формує здатність майбутніх учителів створювати авторський інтерактивний контент (через Genially чи Book Creator) та організовувати спільну проєктну діяльність в єдиній освітній екосистемі.

З огляду на зазначене, диференційоване застосування цифрових інструментів у різних навчальних дисциплінах забезпечує цілісну підготовку вчителя, здатного ефективно працювати в умовах інноваційних трансформацій та глобалізаційних процесів.

Логічним продовженням опанування окремих технологій є їхня інтеграція у цілісну навчальну стратегію через використання веб-квестів. Це формат проєктної діяльності, який дозволяє майбутньому вчителю не просто ознайомитися з переліком сервісів, а вибудувати на їхній основі комплексну освітню траєкторію. Зупинимось на застосуванні веб-квестів під час підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах глобалізаційного освітнього простору. Веб-квест – це: 1) форма навчального заняття, побудованого на пошуку та опрацюванні інформації в мережі Інтернет; 2) освітня технологія, що поєднує інтерактивні методи навчання та використання ІКТ. Вона мотивує здобувачів освіти знаходити потрібні відомості онлайн, перевіряти їх достовірність і застосовувати з навчальною метою. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення здобувачів освіти. Викладач, у свою чергу, може організовувати роботу в групах, використовуючи інтерактивні інструменти навчання. Структура веб-квесту подана на рис.1.

Впровадження веб-квестів у підготовку педагогів забезпечує такі переваги:

1. Синтез інноваційних та STEM-технологій: У межах одного квесту майбутній учитель може поєднувати інструменти моделювання (LEGO Education, Arduino, GeoGebra) з алгоритмічними середовищами (Scratch, mBlock), що формує здатність проектувати цілісні дослідницькі завдання для учнів. Це перетворює теоретичні знання на практико-орієнтовані навички управління складними процесами.

Рис. 1. Структура веб-квесту

2. Розвиток навичок компетентнісного оцінювання: Структура квесту передбачає проміжні етапи перевірки знань за допомогою Kahoot!, Quizizz, Plickers або Seesaw. Такий підхід вчить педагога відходити від традиційного оцінювання на користь оцінювання «за результат» та надання миттєвого зворотного зв'язку.

3. Формування глобального мислення та інклюзивності: Завдання веб-квесту можуть включати роботу з Google Earth, Google Arts and Culture або International Children's Digital Library (ICDL), що занурює студента в полікультурний контекст. Це розвиває культурну чуттєвість та здатність створювати навчальний контент, актуальний для глобалізованого світу.

4. Організація колаборативної екосистеми: Використання спільних дощок (Miro, Padlet) та платформ для командної роботи (Microsoft Teams, Google Classroom) як основи для квесту вчить майбутнього вчителя організовувати партнерську взаємодію. Педагог опановує створення авторського інтерактивного контенту через Genially чи Book Creator, що є критично важливим для сучасної початкової школи.

Відтак, використання веб-квестів готує майбутнього вчителя до ролі дизайнера освітнього середовища, який здатен ефективно комбінувати цифрові інструменти для досягнення конкретних навчальних цілей у динамічному глобальному просторі.

З метою більш ґрунтовного дослідження доцільності використання вебквест-технології у педагогічній діяльності було проведено анкетування серед майбутніх учителів початкової школи, спрямоване на визначення рівня їхньої обізнаності щодо сутності та можливостей застосування зазначеної технології.

На перше запитання «Чи знайома Вам технологія веб-квесту?» 85,7 % респондентів відповіли ствердно, тоді як 14,3 % зазначили, що не мають такого досвіду. Це свідчить про достатньо високий рівень ознайомленості майбутніх учителів початкової школи із досліджуваною технологією. Водночас відповідь на наступне запитання «Чи потребуєте методичної допомоги в реалізації технології веб-квест?» показала, що 71,4 % респондентів висловили позитивну відповідь.

Такий результат демонструє прагнення здобувачів освіти до професійного самовдосконалення та їхню високу мотивацію до самоосвіти.

На основі отриманих даних було зроблено висновок про необхідність методичної підтримки здобувачів освіти щодо використання веб-квестів у навчальному процесі. З цією метою нами розроблено алгоритм створення веб-квесту, який включає такі етапи:

1. Визначення напряму та теми квесту.
2. Оцінювання рівня навичок здобувачів освіти для роботи в мережі Інтернет.
3. Розроблення ролей, що відповідають тематиці квесту та викликають інтерес здобувачів освіти (рекомендовано не більше 5–6 ролей).
4. Формулювання чіткого плану дій для кожного учасника групи.
5. Визначення критеріїв оцінювання кінцевого результату веб-квесту (власних або адаптованих із готових).
6. Надання необхідних ресурсів, які слугуватимуть опорою для виконання завдань.

Приклади створених веб-квестів майбутніми учителями на різних платформах Всеосвіта, Google forms, Мій квест тощо (рис. 2–3).

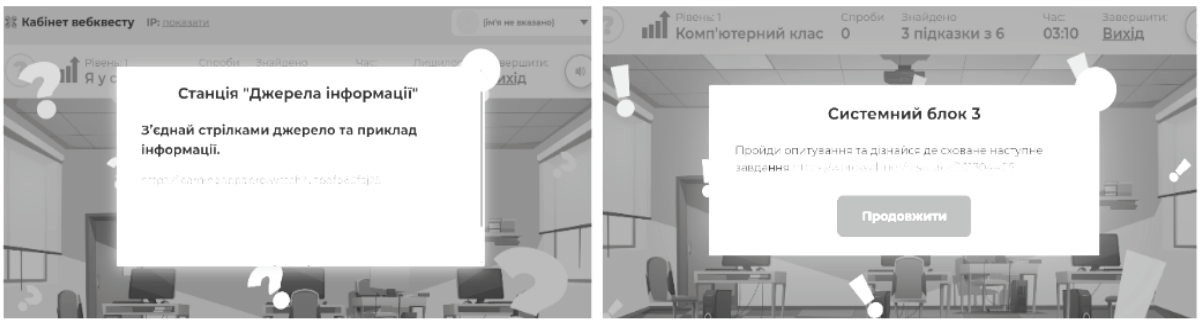

Рис. 2. Веб-квест на платформі Всеосвіта із застосуванням LearningApps та WordWall

Рис. 3. Веб-квест на платформі Мій квест та Google forms

Наведемо приклад веб-квесту, створеного студентами другого курсу під час вивчення дисципліни «Математика з методикою навчання» на тему «Площа» (урок математики, 4 клас).

Перш за все учні знайомляться з темою та метою веб-квесту, це вони можуть зробити на головній сторінці сайту. Наступним кроком учні вивчають інструкцію, після ознайомлення з якою учні мають можливість отримати коментар учителя, задля успішного проходження квесту. Далі вчитель розподіляє учнів у групи по 3–4 учні і потім відбувається розподіл ролей між однокласниками у групі. Коли ролі розподілені учні починають виконувати відповідні завдання. Для ефективного проходження веб-квесту, учні мають можливість скористатися ресурсами. Після виконання усіх завдань, учні завантажують матеріали у спільний документ. Оцінювання робіт відбувається публічно. Кожен може ознайомитись із критеріями оцінювання та висловити свою думку стосовно роботи однокласників. Перевірити отримані знання учні можуть, виконуючи цікаві завдання на станції «Перевір себе!» (рис. 4).

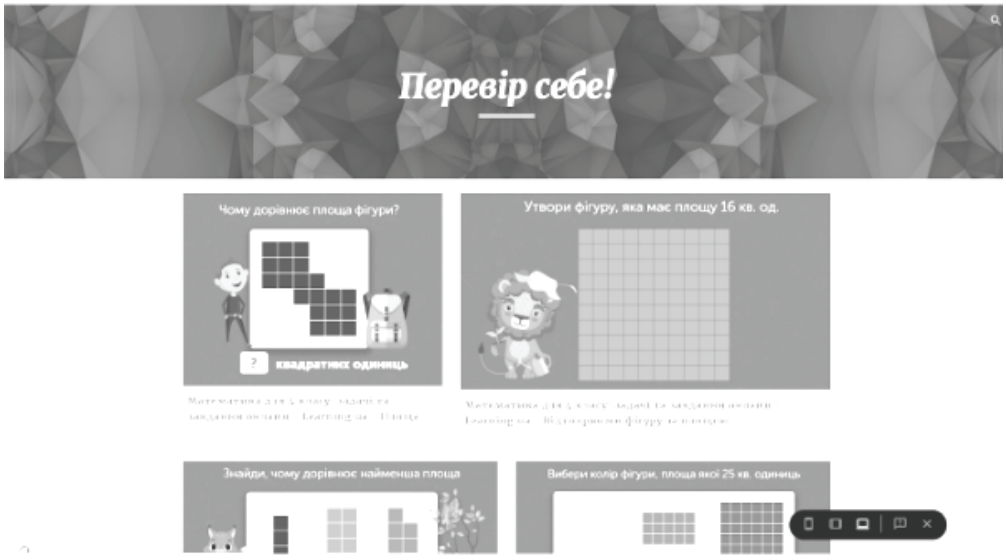

Рис. 4. Станція «Перевір себе!»

Використання цієї технології впливає на формування у студентів компетентнісного та інноваційного підходу до якісного вивчення навчальних дисциплін, що дозволить їм у майбутньому бути конкурентноспроможними фахівцями в умовах глобалізованого освітнього простору.

Висновки з дослідження і перспективи подальших наукових розвідок. Компетентнісний та інноваційний підходи у підготовці майбутніх учителів початкової школи є взаємодоповнюваними чинниками підвищення якості сучасної педагогічної освіти. Компетентнісний підхід забезпечує формування ключових і предметних компетентностей, необхідних для ефективної професійної діяльності в умовах глобалізованого освітнього простору, тоді як інноваційний підхід сприяє впровадженню сучасних технологій, методів і форм навчання відповідно до викликів цифровізації. Їх інтеграція створює передумови для підготовки педагогів, здатних до критичного мислення, творчої діяльності, професійної адаптивності та міжкультурної взаємодії, з урахуванням орієнтації на міжнародні освітні стандарти та використання цифрових ресурсів.

У результаті дослідження обґрунтовано, що ефективна реалізація зазначених нами підходів передбачає системну інтеграцію цифрових інструментів у професійну підготовку майбутніх учителів, структурованих відповідно до ключових напрямів їхнього фахового розвитку.

Перспективи подальших наукових розвідок пов'язані з поглибленим вивченням методики використання вебквест-технологій як інтеграційного формату організації навчання; аналізом ефективності цифрових платформ у формуванні професійних компетентностей майбутніх учителів; дослідженням впливу інноваційних методів (проєктне навчання, гейміфікація, STEAM-підходи) на розвиток критичного та творчого мислення. Актуальним є також розроблення системи моніторингу та оцінювання професійної готовності педагогів із урахуванням міжнародних стандартів.

Окремого наукового осмислення потребують питання впливу генеративного штучного інтелекту на трансформацію професійних стандартів учителя початкової школи, а також розроблення критеріїв оцінювання ефективності цифрових інструментів у формуванні soft skills в умовах змішаного навчання. Перспективним напрямом є створення цілісних цифрових екосистем закладів освіти, що забезпечують безперервний професійний розвиток педагога в умовах швидких технологічних змін.

References

1. Блудова Ю., Ільїна О. Інноваційні підходи у професійній підготовці майбутніх учителів Нової української школи. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2023. № 60(1). DOI: 10.24919/2308-4863/60-1-32.
   Bludova, Yu., & Ilina, O. (2023). Innovatsiini pidkhody u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv Novoi ukrainskoi shkoly [Innovative Approaches in Professional Training of Future Teachers of the New Ukrainian School]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and Development of Gifted Personality,* 60(1). https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-1-32 [in Ukrainian].
2. Дичківська І. Інноваційні технології навчання у педагогічній освіті. Київ: Академвидав, 2012. 256 с.
   Dychkivska, I. (2012). Innovatsiini tekhnolohii navchannia u pedahohichnii osviti [Innovative Learning Technologies in Pedagogical Education]. Kyiv, Ukraine: Akademvydav. 256. [in Ukrainian].
3. Ілійчук Л. В. Компетентнісний підхід у підготовці вчителя початкових класів в контексті розвитку вищої освіти України. *Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Серія: Педагогіка.* 2021. № 2. С. 45–52.
   Iliichuk, L. V. (2021). Kompetentnisnyi pidkhid u pidhotovtsi vchytelia pochatkovykh klasiv v konteksti rozvytku vyshchoi osvity Ukrainy [Competency-based Approach in Training Primary School Teachers in the Context of Higher Education Development in Ukraine]. *Visnyk Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu im. V. Stefanyka. Seriia: Pedahohika – Bulletin of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Series: Pedagogy,* 2, 45–52. [in Ukrainian].
4. Лазаренко Н. В. Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів початкових класів до інноваційної діяльності. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2025. № 218. С. 42–47. DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-42-47.
   Lazarenko, N. V. (2025). Teoretychni osnovy pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do innovatsiinoi diialnosti [Theoretical Foundations of Training Preservice Primary School

Teachers for Innovative Activity]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky – Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences,* 218, 42–47. https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-218-42-47 [in Ukrainian].

5. Мальов С. О. Формування готовності майбутніх учителів до розвитку естетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку в контексті інноваційного підходу. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training*. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2026. № 78. С. 162–173. DOI: 10.31652/2412-1142-2025-78-162-173.
Malov, S. O. (2026). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv do rozvytku estetychnoi kompetentnosti uchniv molodshoho shkilnoho viku v konteksti innovatsiinoho pidkhodu [Formation of Readiness of Future Teachers to Develop Aesthetic Competence of Primary School Students in the Context of an Innovative Approach]. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training,* 78, 162–173. https://doi.org/10.31652/2412-1142-2025-78-162-173 [in Ukrainian].
6. Мовчан В. І. Компетентнісний підхід у процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи до художньо-проектної діяльності учнів. *Вісник Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Серія: Педагогічні науки.* Черкаси, 2021. № 9. С. 88–95.
Movchan, V. I. (2021). Kompetentnisnyi pidkhid u protsesi pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly do khudozhno-proiektnoi diialnosti uchniv [Competency-based Approach in Training Preservice Primary School Teachers for Artistic and Project Activities of Pupils]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu im. B. Khmelnytskoho. Seriia: Pedahohichni nauky – Bulletin of Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy. Series: Pedagogical Sciences,* 9, 88–95. [in Ukrainian].
7. Нова стратегія професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції: монографія / за наук. ред. С. П. Паламар. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 540 с.
Palamar, S. P. (Ed.). (2023). Nova stratehiia profesiinoi pidhotovky pedahoha v umovakh yevrointehratsii [New Strategy of Professional Teacher Training in the Conditions of European Integration]. Kyiv, Ukraine: Borys Hrinchenko Kyiv University. 540. [in Ukrainian].
8. Попова О. І., Лесик А. С. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування комунікативної компетентності учнів. *ScienceRise: Pedagogical Education*. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2021. № 2. С. 34–39. DOI: 10.15587/2519-4984.2018.124446.
Popova, O. I., & Lesyk, A. S. (2021). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly do formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti uchniv [Training Preservice Primary School Teachers to Develop Pupils' Communicative Competence]. *ScienceRise: Pedagogical Education,* 2, 34–39. https://doi.org/10.15587/2519-4984.2018.124446 [in Ukrainian].
9. Ягоднікова В. В., Кравець Н. Ю. Інноваційна компетентність вчителя початкової школи: теоретико-методологічний аспект. *Педагогічні науки*. 2023. № 57(2). DOI: 10.32782/2663-6085/2023/57.2.4.
Yahodnikova, V. V., & Kravets, N. Yu. (2023). Innovatsiina kompetentnist vchytelia pochatkovoi shkoly: teoretyko-metodolohichnyi aspekt [Innovative Competence of a Primary School Teacher: Theoretical and Methodological Aspect]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical Sciences,* 57(2). https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.4 [in Ukrainian].
10. Ferreira, L., Meda, M., & Talvio, M. (2023). Innovations in Teaching and Learning: International Approaches in Developing Teacher Education and Curriculum for the Future. *Frontiers in Education*. https://doi.org/10.3389/978-2-8325-4786-1. [in English].
11. Jansen, E. (2018). Teacher Competencies for Globalized Education. *Compare: A Journal of Comparative and International Education.* [in English].
12. Meda, L. (2021). Innovative Approaches in Teacher Education for Global Citizenship. London, UK: *Routledge Education Series* [in English].
13. Talvio, M. (2019). Competence-based Teacher Education in Global Context. *University of Helsinki Research Portal.* [in English].
14. van Werven, I. M., Coelen, R. J., Jansen, E. P. W. A., & Hofman, W. H. A. (2020). Global Teaching Competencies in Primary Education. *Compare: A Journal of Comparative and International Education.* https://doi.org/10.1080/03057925.2020.1869520 [in English].

Palamar Svitlana

https://orcid.org/0000-0001-6123-241X
ResearcherID AFX-6807-2022
Scopus ID 57201058070

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher,
Deputy for Scientific Work and International Activities
of the Faculty of Pedagogical Education,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) E-mail: s.palamar@kubg.edu.ua

Rudenko Nina

https://orcid.org/0000-0002-6274-9311
ResearcherID AEX-4595-2022
Scopus ID 57382668600

PhD of Pedagogical Sciences,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) E-mail: n.rudenko@kubg.edu.ua

Shkurenko Oleksandra

https://orcid.org/0000-0003-2774-6294
ResearcherID JOK-2153-2023
Scopus-Author ID 57779318400

PhD of Pedagogical Sciences,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) E-mail: o.shkurenko@kubg.edu.ua

COMPETENCY-BASED AND INNOVATIVE APPROACHES TO THE TRAINING OF PRESERVICE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN A GLOBALIZED EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The article addresses the relevant issues of training preservice primary school teachers in the context of a globalized educational space through the lens of competency-based and innovative approaches. The impact of digitalization, globalization processes, and contemporary socio-cultural challenges on the transformation of the teacher's professional role is analyzed. The necessity of integrating digital tools into the system of professional training of future teachers is substantiated as a key factor in enhancing its effectiveness and alignment with current educational trends.

Purpose of the article. *The purpose of the study is to provide a theoretical justification for the integration of digital tools into the training system of preservice primary school teachers for the implementation of competency-based and innovative approaches in a globalized educational environment, as well as to identify effective ways of developing their professional readiness to work in modern socio-cultural and technological conditions.*

Methodology. *The research is based on a complex use of general scientific and specialized methods, including analysis, synthesis, generalization, and systematization of scientific sources on the research problem; comparative analysis of international educational practices; and a structural-functional approach to studying the process of professional training of future teachers. The methodological framework is grounded in competency-based, systemic, activity-oriented, and innovative approaches, ensuring a comprehensive understanding of the studied phenomenon.*

Scientific novelty. *The scientific novelty of the study is in clarifying the essence and content of integrating digital tools into the professional training of preservice primary school teachers within the framework of the competency-based approach; in substantiating the role of innovative pedagogical technologies as a means of developing professional readiness; and in identifying current directions for improving teacher training in the context of globalization and digital transformation of education.*

Conclusions. *It is established that effective training of preservice primary school teachers in a globalized educational space requires the systematic integration of digital tools, a focus on the development of key competencies, and the implementation of innovative approaches to organizing the educational process. The combination of traditional and digital learning forms contributes to the development of professional mobility, critical thinking, and readiness for lifelong learning. It is substantiated that the modernization of teacher education should be carried out in accordance with international quality standards and the needs of contemporary society, which will ensure the training of competitive specialists capable of effective performance in conditions of rapid change.*

Keywords: *competency-based approach; innovative approach; digital tools; primary school teachers; professional development.*

Стаття надійшла до редакції 02.04.2026

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор ***Вікторія Желанова***